

Gemeenteraad

Zitting van 22 januari 2019
Dienstverlening - Beleid Leefwereld

2019_RAAD_00002 - Plan van Aanpak en begrotingswijziging 2019 IGSD - besluitvormen

Auteur

Jan Knol

Overlegd met

Henk Schuitemaker, Henk Demkes, IGSD en Gemeente Westerveld

Portefeuillehouder

T. Bijl

Samenvatting

Het Algemeen Bestuur (AB) van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Steenwijkerland/Westerveld (IGSD) heeft de begroting 2019-2022 op 5 juli 2018 in een zogeheten minimale variant vastgesteld. Concreet betekent dit dat de middelen voor extra inhuur van tijdelijk personeel van circa € 600.000, voor met name re-integratie en de transitiekosten als gevolg van de integrale toegang sociaal domein van € 150.000 niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting IGSD. Naar aanleiding van de uitkomsten van het benchmarkonderzoek begin dit jaar, heeft het Dagelijks Bestuur (DB) van de IGSD besloten een bestandsanalyse van het resterende uitkeringsbestand uit te voeren en op basis daarvan een Plan van Aanpak op te stellen, waarin wordt aangegeven welke aanpak nodig is om deze uitkeringsgerechtigden nog zoveel mogelijk naar de arbeidsmarkt toe te leiden. Hierbij zou tevens aangegeven worden welke (financiële) middelen hiervoor nodig zijn, gekoppeld aan de ambitie. Dit heeft geresulteerd in de eerste begrotingswijziging 2019 van het DB van de IGSD die nu voor een zienswijze aan u voorgelegd wordt.

Beschrijving

Inleiding

Het DB van de IGSD heeft naar aanleiding van de uitkomsten van het begin van dit jaar uitgevoerde benchmarkonderzoek een nadere bestandsanalyse uitgevoerd van het resterende uitkeringsbestand en op basis daarvan een Plan van Aanpak opgesteld. Voor deze bestandsanalyse is grotendeels gebruik gemaakt van de methodiek Werkstap die sinds 2016 wordt toegepast. Hierin worden per persoon de competenties en ontwikkelingsmogelijkheden vastgelegd. Voor elke klant is een toekomstig perspectief opgenomen, waaronder zijn of haar arbeidsvermogen. Het totale klantenbestand van Steenwijkerland ziet er als volgt uit :

Doelgroep IGSD STWLD	Aantal
Uitkeringsgerechtigden	746
Partners ¹	107
Niet Uitkeringsgerechtigden ¹	21
Doelgroepenregister (zonder uitkering IGSD) ¹	26
Totaal	900

¹ Voor de partners van gehuwden/samenwonenden met een uitkering, niet uitkeringsgerechtigden en mensen uit het doelgroepenregister heeft de IGSD ook een re-integratieverplichting, vandaar dat het totaal aantal afwijkt van het aantal uitkeringen.

Uit de analyse blijkt dat ongeveer tweederde van het klantenbestand arbeidsvermogen heeft. Voor Steenwijkerland zijn dit 571 personen. Iemand met arbeidsvermogen heeft de mogelijkheid om te werken, dat hoeft geen werk te zijn waarmee minimaal het minimumloon kan worden verdiend maar betekent ook werken met begeleiding, beschut werk of werken met ondersteuning door een voorziening. Het gaat dus niet alleen om volledige uitstroom uit de uitkering maar ook om gedeeltelijke uitstroom (schadelastbeperking). Ook is er een koppeling gemaakt met maximaal 3 potentiële arbeidssectoren. De sectoren Productie/uitvoerend, Dienstverlening/Detailhandel/Horeca/catering en Zorg worden hierbij het vaakst genoemd.

In het Plan van Aanpak staan verder de ambities vermeld vanuit onze begroting, het Ondernemersplatform Steenwijkerland (OPS), Reestmond en NoordWestGroep en Human Capital Agenda (HCA) Regio Zwolle en de ontwikkeling van de integrale toegang met de WMO/Jeugd. Uitgaande van de positieve ervaringen van de afgelopen jaren (2016-2018), de eerste resultaten van de bestandsanalyse en de uitdagingen maar ook kansen die er liggen door de ambities van bovengenoemde organisaties wil de IGSD inzetten op een twaalftal activiteiten. Voor de kortere termijn noemen we hierbij de gezamenlijke inspanning om met het OPS het uitkeringsbestand met 125 uitkeringen te laten dalen in 2019/2020 en de ambitie van NoordWestGroep om 150 mensen van de IGSD arbeidsfit te maken, hen een dienstverband aan te bieden of hen uit te laten stromen naar de reguliere arbeidsmarkt.

Vanaf 2016 zijn aan de IGSD extra financiële middelen toegekend om uitvoering te geven aan de ambitie om de focus voor het uitkeringsbestand zoveel mogelijk te richten op uitstroom naar betaald werk. Het benchmarkonderzoek heeft uitgewezen dat dit een succesvolle aanpak bleek te zijn. De primaire begroting 2019-2022 van de IGSD is in een 'minimale' variant vastgesteld, wat inhoudt dat de extra middelen voor met name de formatie van het team Werk, in afwachting van de uitkomsten van de bestandsanalyse en het Plan van Aanpak, hierin nog niet in zijn opgenomen. De uitkomsten van beide onderdelen laten zien dat 2/3 deel van het uitkeringsbestand nog arbeidsvermogen heeft. Dit gekoppeld aan de ambities om samen met het Ondernemersplatform Steenwijkerland en NoordWestGroep in 2019/2020 nog tot een forse daling van het uitkeringsbestand te komen, leidt er toe dat het DB van de IGSD voor 2019 een eerste begrotingswijziging heeft ingediend. Hierin is opgenomen wat de kosten zijn van het team Werk om deze ambitie te realiseren en de besparing hiervan op de uitkeringslasten. Tevens zijn de kosten van de transitie van taken van de IGSD naar de integrale toegang van het Sociaal Domein weer in deze begrotingswijziging opgenomen. Deze begrotingswijziging is nu voor een zienswijze aan de raden van beide gemeenten aangeboden.

Voorstel

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2019 van de IGSD en hierop geen zienswijze in te dienen.

Argumenten

De gemeenten Steenwijkerland en Westerveld hebben in de periode 2016-2018 geïnvesteerd in extra uitvoeringskosten voor de IGSD. Het voornaamste doel van dit investeringsprogramma was het aantal gemeentelijke uitkeringen te laten dalen door inwoners kansen te bieden op werk en participatie. Voor onze gemeente heeft dit in deze periode tot een daling geleid van 152 uitkeringen (van 897 per 1-1-2016 naar 745 per 1-12-2018). Het resultaat van dit investeringsprogramma is ook onderzocht door bureau Berenschot. Uit dit onderzoek blijkt dat er sprake is van daling van de uitkeringsdichtheid. Berenschot spreekt over een trendbreuk in positieve zin. Door de extra investering liggen de uitvoeringskosten van de IGSD hoger dan in referentiegemeenten maar de baten overtreffen de lasten ruimschoots. Het DB van de IGSD heeft de aanbeveling van Berenschot opgevolgd door een

bestandsanalyse van het resterende uitkeringsbestand uit te voeren en hier een Plan van Aanpak voor op te stellen.

Uit de bestandsanalyse komt naar voren dat 2/3 van het uitkeringsbestand nog arbeidsvermogen heeft en 51% van het bestand nog kans heeft om op termijn volledig uitkeringsonafhankelijk te worden. Wel wordt ook aangegeven dat de doelgroep van de Participatiewet sinds 2015 aan het veranderen is, onder meer door de komst van de voormalige jong arbeidsgehandicapten uit de Wajong-regeling, statushouders en mensen die voorheen instroomden in de sociale werkvoorziening. Daarnaast wordt opgemerkt dat er steeds vaker sprake is van een mismatch tussen vraag en aanbod. De IGSD geeft hierbij aan dat ze samen met werkgevers wil onderzoeken hoe bestaand werk passend gemaakt kan worden voor de werkzoekenden op een manier die ook past bij de vraag vanuit de markt. De analyse geeft ook een beeld van de arbeidssectoren waar het klantenbestand van de IGSD het meest op aangewezen is, namelijk Productie/uitvoerend, Dienstverlening (schoonmaak/post/gebouwenbeheer). Detailhandel, Horeca/catering en Zorg/medisch/ondersteunend niet medisch. In 2019 wil de IGSD beter kunnen selecteren op arbeidssectoren zodat gericht met werkgevers en de SW-bedrijven gekeken kan worden naar werk en leertrajecten/- lijnen.

In het Plan van Aanpak zijn voorts de ambities voor de komende jaren met betrekking tot dit onderwerp vanuit de verschillende organisaties opgenomen:

1. Ondernemersplatform Steenwijkerland heeft als één van zijn speerpunten opgenomen om samen met de gemeente 125 personen extra uit de kaartenbak van de IGSD te halen in 2019 en 2020.

2. NoordWestGroep heeft als sociaal werkontwikkelbedrijf het doel om alle werkzoekenden met passende hulp en ondersteuning naar zinvol werk te leiden. NoordWestGroep wil 150 extra personen duurzaam arbeidsfit maken, hen een betaald dienstverband aanbieden of hen uit te laten stromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Om deze ambitie te realiseren zoeken zij de samenwerking met de IGSD.

3. Gemeente Steenwijkerland heeft in zijn programma 'Werk aan de winkel' de ambitie van het OPS om 125 personen extra uit de kaartenbak van de IGSD te halen in 2019 in samenwerking met de gemeente expliciet omarmd. Daarnaast is er een aantal doelstellingen geformuleerd, waaronder een lagere bijstandsdichtheid per 1000 inwoners dan het provinciaal gemiddelde, het verkleinen van de 'mismatch' per 1-1-2021, samen met het bedrijfsleven realiseren van jaarlijks 150 leerwerktrajecten, waarvan 50% uitstroomt naar regulier werk (Steenwijkerlands model). Daarnaast geven we invulling aan de HCA van de Regio Zwolle door in te zetten op drie sporen: beschikbaarheid, wendbaarheid en inclusiviteit (zie hieronder).

4. Human Capital Agenda (HCA) Regio Zwolle heeft de ambitie om zich in 2022 te hebben ontwikkeld tot een 'proactieve werkzekerheid regio' met een inclusieve arbeidsmarkt. Hierbij staan drie ambities centraal te weten beschikbaarheid van gekwalificeerde mensen en voldoende arbeidskrachten, inclusiviteit, iedereen doet mee, elk talent telt en krijgt ruimte om te ontwikkelen en wendbaarheid van mensen en systemen: de uitdaging ervoor te zorgen dat mensen en organisaties voorbereid zijn op permanente ontwikkelingen en veranderingen in het werk. De IGSD wil zich vanuit haar kennis en ervaring specifiek richten op inwoners zonder startkwalificatie, werkzoekenden met een arbeidshandicap en bijzondere doelgroepen als kwetsbare jongeren tot 27 jaar, 23 plussers, statushouders en 50-plussers.

Uitgaand van de positieve ervaringen van de afgelopen periode, de eerste resultaten van de bestandsanalyse en de uitdagingen en kansen die er liggen door de ambities van de gemeenten, het OPS, NoordWestGroep en Reestmond en de Regio Zwolle heeft de IGSD een 12 tal activiteiten opgenomen in het Plan van Aanpak. Naast actief uitvoering te geven aan de geformuleerde ambities wil de IGSD ook nadrukkelijk inzetten op de ontwikkeling van nieuwe methodieken door innovatieve

pilots in kansrijke sectoren en het stimuleren van parttime inkomsten en zelfstandig ondernemerschap. Daarbij moet blijvend worden ingezet op een kleinere caseload per werkconsulent en een persoonlijker- en intensievere aanpak. De mensen die nu nog in het bestand zitten hebben namelijk veel meer begeleiding nodig wanneer zij erin slagen een werkplek te veroveren. Dit betekent ook dat er meer ingezet zal moeten worden op jobcoaches om werkgevers te ontzorgen (inclusief nazorg).

Dit alles heeft geresulteerd in bijgaande begrotingswijziging 2019 van de IGSD, waarbij de lijn en investering van de afgelopen jaren wordt voortgezet om uitvoering te geven aan de hiervoor geformuleerde ambities om een verdere daling van het uitkeringsbestand te realiseren. Gelet op het feit dat bovenstaande ambitie gerealiseerd moet worden met een moeilijker doelgroep zal er naast het blijvend inzetten op een kleinere caseload per consulent ook extra formatie nodig zijn voor de begeleiding van mensen en het ontzorgen van werkgevers in de vorm van extra jobcoaches (2 fte's). Daarbij liggen ook de kosten als gevolg van inhuur van tijdelijk personeel fors hoger dan van vast personeel (€ 300.000). Naast een besparing op de uitkeringslasten is minstens zo belangrijk het maatschappelijk rendement voor de doelgroep waar het hier om gaat. 'Werk, inkomen en zelfontplooiing dragen bij aan het gevoel van eigen waarde en welbevinden en daarmee indirect ook aan gezondheid en welzijn', aldus het programma Werk aan de winkel.

De eerste bestandsanalyse van de IGSD gekoppeld aan het Plan van Aanpak en de forse ambitie/opgave waar we met zijn allen voor staan legitimeert ons inziens om in te stemmen met de voorliggende begrotingswijziging 2019 van de IGSD.

Kanttekeningen en risico's

Deze begrotingswijziging gaat alleen over het jaar 2019. Binnenkort zal ook het voorstel aan u voorgelegd worden over de opheffing van de Gemeenschappelijk Regeling van de IGSD als gevolg van het onderbrengen van deze taken bij de integrale toegang Sociaal domein in beide gemeenten. Hierbij komt ook het personeel mee over naar de gemeenten. Bij de perspectiefnota 2020 zullen de financiële consequenties hiervan aan u voorgelegd worden (inclusief ons standpunt over de tijdelijke inhuur).

Duurzaamheid en social return

n.v.t.

Financiële toelichting

In de primaire begroting 2019-2022 van de IGSD zijn de kosten van inhuur van tijdelijk personeel van het team werk (afgerond € 600.000) en de kosten ten behoeve van de integrale toegang en ontmanteling IGSD (€ 150.000) niet opgenomen in afwachting van de bestandsanalyse en het Plan van Aanpak. De begrotingswijziging 2019 laat een bedrag van € 177.000 voor de ontmanteling van de IGSD en een bedrag van € 972.000 zien voor de formatie van het team Werk voor de uitbreiding van het (tijdelijk) personeel. Volgens afspraak worden deze bedragen verdeeld op basis van 75% Steenwijkerland en 25% Westerveld. De verhoging ten opzichte van het oorspronkelijke bedrag van € 600.000 wordt veroorzaakt door 2 fte's extra voor de realisatie van de nieuwe ambitie en de meerkosten als gevolg van inhuur (€ 300.000). Een bedrag van € 89.000 kan gedekt worden uit het Participatiebudget en € 150.000 uit het budget voor Integratie en participatie stathouders. Tegenover deze kosten staat een besparing op de uitkeringslasten in 2019 voor onze gemeente van € 390.600 (30 uitkeringen).

In onze meerjarenbegroting staat nog (structureel) een stelpost 'geparkeerd' voor extra personeelskosten van € 843.000.

Samenvatting:

Ontvlechting IGSD	€ 177.000		
-------------------	-----------	--	--

Kosten team Werk	€ 972.000		
Totaal	€ 1.149.000		
Aandeel SWL 75%		€ 861.750	
Af dekking:			
Participatiebudget		€ 89.000	
Budget statushouders		€ 150.000	
Dekking stelpost:		€ 622.750	
Stelpost extra kosten			€ 843.000
Af:			€ 622.750
Voordeel			€ 220.250
Besparing uitkeringen			+ € 390.600
Totaal voordeel begroting			€ 610.850

Gelet op het grote arbeidspotentieel van statushouders en de extra inzet die hierop gepleegd moet worden om deze doelgroep naar de arbeidsmarkt toe te leiden is het voorstel om een deel van deze kosten, evenals voorgaande jaren, ten laste te brengen van dit budget.

Uiteindelijk levert de ingediende begrotingswijziging een voordeel op in onze vastgestelde begroting 2019 van € 610.850 (zie tabel).

Participatie en communicatie

n.v.t.

Uitvoering en planning

Na behandeling in de gemeenteraad zal het AB van de IGSD eind januari 2019 deze begrotingswijziging vaststellen.

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2019 van de IGSD en hierop geen zienswijze in te dienen.